

PERSBERICHT

Februari 2018

Verslag aan het Vlaams Parlement

Afslanking van de provincies

Met ingang van 1 januari 2018 zijn de provincies niet meer bevoegd voor de zogenaamde persoonsgebonden bevoegdheden, namelijk welzijn, cultuur, sport en jeugd. Het Rekenhof ging na hoe de Vlaamse Regering de overdracht van die bevoegdheden naar de Vlaamse overheid en de plaatselijke besturen heeft gerealiseerd. De bestuurlijke herschikking bleek in de uitvoering complex: een uniforme benadering voor alle provincies en bevoegdheden was niet mogelijk, in het bijzonder voor de provinciale instellingen. Sommige instellingen konden uiteindelijk niet worden overgedragen. Voor de overgedragen instellingen ontvingen de provincies niet de gepaste schadeloosstelling.

Bestuurlijke herschikking en financiële regeling

Het regeerakkoord 2014-2019 bepaalde dat de persoonsgebonden taken en bevoegdheden van de provincies zouden worden overgedragen aan de Vlaamse overheid of aan de lokale besturen. Tegenover die overdracht van bevoegdheden stond ook een financiële transfer. Door taken en bevoegdheden over te hevelen, verminderden immers de uitgaven van de provincies en stegen die van de overnemende besturen. Die financiële regeling (*verevening*) werd gerealiseerd door in te grijpen op de provinciale opcentiemen op de onroerende voorheffing: de Vlaamse Regering stelde daarvoor maximumtarieven vast en verhoogde de Vlaamse basisheffing. Zo wordt 95 miljoen euro per jaar onttrokken aan de provincies. Een gedeelte daarvan (13,5 miljoen euro) vloeit echter via een dotatie direct terug naar de provincies omdat de beide archeologische musea van Oost-Vlaanderen uiteindelijk bij de provincie blijven (4,2 miljoen) en omdat de ingreep voor Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant tot een disproportioneel grote minderopbrengst leidde, die Vlaanderen compenseert (respectievelijk 2,2 miljoen en 7,1 miljoen).

Overdracht van bevoegdheden en instellingen

De overdracht betrof enerzijds de subsidiëring door de provincies van initiatieven in verband met cultuur, welzijn, sport, en jeugd, en anderzijds de provinciale instellingen actief op die domeinen. De subsidiëring werd overgenomen door Vlaanderen, ook al werden soms nog afwijkende afspraken gemaakt, bv. de subsidiëring door West-Vlaanderen van infrastructuurwerken aan welzijnsvoorzieningen. Voor de provinciale instellingen zijn de overdrachtintenties niet volledig gerealiseerd: voor enkele instellingen bleek de overdracht moeilijk te realiseren, of was er geen belangstelling bij de beoogde overnemer noch bij Vlaanderen, waardoor ze bij de provincies bleven. Het gaat bijvoorbeeld om het Olympisch Zwembad in Brugge, Dommelhof in Neerpelt en De Warande in Turnhout. Van de vier grote musea die Vlaanderen logischerwijze en op basis van de aanvankelijke criteria zou overnemen (Muzee in Oostende, het Modemuseum in Antwerpen, het Gallo-Romeins Museum in Tongeren en het Openluchtmuseum Bokrijk), is dat maar voor één (Muzee) gebeurd. Doordat sommige provincies een aantal instellingen in de beleidsdomeinen cultuur en sport hebben behouden, zullen zij noodgedwongen nog

activiteiten in deze materies moeten ontwikkelen, wat niet strookt met de aanvankelijke intenties.

Overdracht van onroerende goederen en museumcollecties

De overdracht van de instellingen behelst eveneens de overdracht van de roerende en onroerende goederen die zij in gebruik hebben, voornamelijk gronden, gebouwen en museumcollecties. Het decreet bepaalt dat die overdracht gebeurt zonder schadeloosstelling. Nochtans heeft de Raad van State erop gewezen dat het hier om een onteigening gaat. Gelet op de bijzondere aard van de onteigende (een openbaar bestuur), heeft de Vlaamse overheid wel een ruime appreciatiebevoegdheid om de billijke schadeloosstelling vast te stellen waarop de provincies recht hebben. Nog volgens de Raad van State kan die bijvoorbeeld samenvallen met de verminderde financiële lasten die gepaard gaan met de overgedragen bevoegdheden. De financiële regeling heeft de verminderde kosten na overdracht echter verrekend, dus ontvangen de provincies geen enkele vorm van compensatie voor de goederen die uit hun patrimonium verdwijnen.

Reactie van de minister

De minister van Binnenlands Bestuur heeft in haar antwoord vooral benadrukt dat de werkwijze neutraal is voor alle betrokken besturen en de burgers, en dat zij de provincies niet verhindert hun resterende bevoegdheden ten volle verder uit te oefenen.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag *Afslanking van de provincies* is bezorgd aan het Vlaams Parlement. Het verslag en dit persbericht staan op de website van het Rekenhof (www.rekenhof.be).